

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu Ing. Ivany Kravčákovej Vozárovej, PhD.

na tému:

„Konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov na Slovensku v kontexte finančnej podpory EÚ a implikácií v podnikovom manažmente“.

Meno a priezvisko oponenta: prof.h.c. prof. Ing. Monika Hudáková, PhD. MBA

Adresa pracoviska: Katedra ekonómie a financií, Ústav ekonómie a manažmentu, Vysoká škola ekonómie a manažmentu v Bratislave, Furdekova 16, 851 04 Bratislava, e-mail: monika.hudakova@vsemba.sk

Na základe schválenia Vedeckej rady Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove dňa 15.12.2023 a menovania za oponentku pre habilitačné konanie predsedom vedeckej rady prof. Ing. Róbertom Štefkom, Ph.D. dňa 19.12.2023, som bola požiadaná o spracovanie oponentského posudku pre habilitačné konanie Ing. Ivany Kravčákovej Vozárovej, PhD. v odbore habilitačného a inauguračného konania manažment.

1. Aktuálnosť zvolenej témy a splnenie stanovených cieľov práce:

Podpora konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov je jednou z hlavných priorít Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, preto tému habilitačnej práce považujem za zaujímavú a veľmi aktuálnu.

Hlavným cieľom predloženej habilitačnej práce bolo zhodnotiť vývoj konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov na Slovensku v kontexte finančnej podpory Európskej únie z pohľadu právnej formy a územného členenia. Za účelom dosiahnutia hlavného cieľa bolo stanovených 9 parciálnych cieľov (ktoré by bolo vhodné usporiadať z hľadiska priorít výskumných otázok), 5 výskumných problémov a 5 výskumných hypotéz, ktoré vytvorili istú postupnosť skúmania riešenej problematiky.

Habilitačná práca je rozdelená do štyroch hlavných kapitol. Prvá kapitola sa venuje súčasnému vymedzeniu skúmanej problematiky doma a v zahraničí. Zaoberá sa osobitným postavením poľnohospodárskeho sektora v štruktúre národného hospodárstva, vymedzením štruktúry poľnohospodárskeho sektora na Slovensku, Spoločnou poľnohospodárskou politikou EÚ vrátane jej historického vývoja a spôsobov financovania, teoretickým vymedzením konkurencieschopnosti a jej meraním z pohľadu obchodu a manažmentu.

Pozitívne hodnotím, že v záverečnej časti prvej kapitoly autorka uvádza stručné zhrnutie respektíve identifikáciu hlavného problému, ktorým je potrebné sa ďalej v práci zaoberať a zároveň výskum smerovať do danej oblasti poznania.

Druhá kapitola habilitačnej práce sa zaoberá definovaním hlavného cieľa habilitačnej práce, parciálnych cieľov, formuláciou výskumných problémov a hypotéz. Súčasťou tejto kapitoly je aj metodická časť práce a použité metódy. Viaceré parciálne ciele sa však týkajú teoretickej časti práce, ktoré už boli rozpracované v prvej kapitole. Vzhľadom na to možno bolo vhodnejšie tieto ciele práce uviesť v úvode práce a v druhej kapitole sa venovať len cieľom výskumnej časti práce.

Tretia kapitola prezentuje výsledky vlastnej výskumnej činnosti autorky habilitačnej práce, ktorá je zameraná na analýzu finančnej podpory EÚ a riešenie výskumných problémov.

Štvrtú kapitolu tvorí diskusia, ktorú autorka rozdelila na dve časti a to na diskusiu vnútorných a vonkajších vplyvov na konkurencieschopnosť a manažment poľnohospodárskych podnikov. Pozitívne hodnotím, že autorka v tejto časti práce uvádza hlavné problémy, ale aj návrhy na ich zmiernenie.

Stanovené ciele habilitačnej práce považujem za splnené. Celá habilitačná práca je spracovaná na primeranej odbornej a akademickej úrovni.

2. Vhodnosť použitých metód, metodológia

Autorka habilitačnej práce vo svojej práci použila všeobecné teoretické metódy (metódu analýzy a syntézy, indukcie a dedukcie, pozorovania a abstrakcie), ale aj metódy deskriptívnej štatistiky a metódy induktívnej štatistiky ako Spearmanov korelačný koeficient, Mann – Whitneyho U test, Kruskal – Wallisova ANOVA (H test), Wilcoxonov jednovýberový (párový) test a Wilcoxonov znamienkový test.

Výsledky analytickej časti autorka spracovala prostredníctvom štatistického programu STATISTICA a ekonometrického programu Grelt. Jednotlivé premenné podrobila testom na normalitu údajov (Doornik – Hansenov test, Shapiro – Wilkov test, Lillieforsov test a Jarque – Berov test).

Veľmi oceňujem, že autorka pracuje naozaj s rozsiahlou celkovou výskumnou vzorkou v počte 19 896 právnických ako aj fyzických osôb (s. 63). Celková vzorka zahŕňala právnické aj fyzické osoby v období po vstupe SR do EÚ (2004-2019). Je otázne, či by nebolo vhodnejšie celkovú výskumnú vzorku identifikovať prostredníctvom právnej formy podnikania a pracovať s menšou, aktuálnejšou výskumnou vzorkou, napríklad za roky 2013-2022. Autorka v predloženej práci používa pojem výskumná vzorka, je otázne, či by nebol vhodnejší pojem

výskumný materiál, respektíve výskumný súbor, nakoľko autorka nepracovala len s fyzickými osobami, ale aj právnickými osobami, teda družstvami.

Pre splnenie hlavného cieľa a parciálnych cieľov autorkou použité vedecké metódy pokladám za adekvátne a konštatujem, že tieto metódy viedli k naplneniu stanovených cieľov práce.

3. Dosiahnuté výsledky a nové poznatky obsiahnuté v habilitačnej práci:

Autorka habilitačnej práce vo svojej práci zhromaždila široký súbor poznatkov o konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov na Slovensku v kontexte finančnej podpory EÚ a implementácii v podnikovom manažmente. Poukázala na preferované úlohy v oblasti Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Výsledky by bolo vhodné interpretovať aj v kontexte zmien Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ v inštitucionálnej forme.

4. Prínos habilitačnej práce pre pedagogickú činnosť:

Z textu habilitačnej práce, štruktúry práce a komplexného spracovania vyplýva, že autorka habilitačnej práce je skúseným pedagógom, ktorý vie predmetnú problematiku dostatočne objasniť.

Teoreticko – praktické skúsenosti z výučby Makroekonómie, Mikroekonómie, Národohospodárstva a Podnikania v malých a stredných podnikoch ju zaraďujú do pozície úspešného pedagóga na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu, PU v Prešove. Autorka habilitačnej práce úspešne viedla a vedie študentov pri spracovaní diplomových a bakalárskych prác.

5. Prínos habilitačnej práce pre ďalší rozvoj vedy a manažérskej praxe:

Mimoriadny prínos vidím v tom, že teoretické východiská konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov je možné odporučiť ako základné podkladové údaje pri riešení ďalších výskumných úloh a pri tvorbe učebných pomôcok pre zabezpečenie prípravy študentov v študijnom programe „Manažment“ v bakalárskom a magisterskom stupni štúdia a v publikačnej činnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti môžem konštatovať, že výsledky habilitačnej práce možno využiť v teoretickej, akademickej, praktickej manažérskej aj ekonomickej rovine.

6. Formálne náležitosti práce:

Formálna úprava práce, štruktúra obsahu, rozsah, prehľadnosť a celková úroveň spracovania habilitačnej práce je na dobrej odbornej a vedeckej úrovni.

Habilitačná práca má 136 strán, 18 tabuliek, pre ilustráciu je použitých 5 obrázkov a 10 grafov. Z formálneho hľadiska práca pozostáva z úvodu, 5 kapitol a záveru. Jednotlivé kapitoly na seba kontinuálne nadväzujú. Štylistika, gramatická úroveň a vypovedacia schopnosť habilitačnej práce je na dobrej úrovni. Pozitívne hodnotím aj citácie priamo v texte habilitačnej práce. Svojím rozsahom a štruktúrou zodpovedá požiadavkám kladeným na tento druh prác.

Z formálneho i metodologického hľadiska teda možno hodnotiť prácu pozitívne. Rovnako tak možno hodnotiť vypovedaciu schopnosť práce a hĺbku rozpracovanosti problémov podporených matematicko-štatistickým aparátom.

7. Kontrola originality, pripomienky a otázky do rozpravy:

Protokol o kontrole originality: 13,25 % zhody s indexom prác korpusu CRZP.

Kontrola originality preukázala určitú zhodu s inými zdrojmi vzhľadom na celkovú frekvenciu tematickej problematiky, rozsah a zameranie práce, citovanie a parafrázovanie, táto zhoda je akceptovateľná, vrátane korektnosti citovania rozsiahleho množstva použitých bibliografických zdrojov uvedených na stranách 106 – 119.

Otázky do rozpravy – v kontexte zistených výsledkov a odporúčaní:

1. V rámci tabuľky 3 autorka pracovala s výskumnou vzorkou, ktorá pozostávala z družstiev a z nedružstiev. Vysvetlite, z akého dôvodu bola výskumná vzorka zostavená takýmto spôsobom?
2. Na s. 64 nachádzame 5 výskumných problémov a 5 hypotéz. Na základe formulácie problémov do otázok, sa jedná o výskumné otázky. Na základe akých faktov boli formulované predpoklady v hypotézach?
3. Zaujímavé sú výsledky autorky, kde na základe grafu 3 (s. 74) sa objem čerpanej finančnej podpory EÚ na podnik z pohľadu právnej formy od roku 2004 do roku 2019 takmer strojnásobil. Napriek tomu poľnohospodárske podniky na Slovensku stále nie sú dostatočne konkurencieschopné. Čím si to vysvetľujete?
4. Ako by ste zefektívnilí mechanizmus transparentnosti pri vstupe tretích krajín na trh EÚ?

5. Uved'te, ktoré Vaše zistenia, návrhy a odporúčania považujete za najvýznamnejšie prínosy pre zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov v kontexte finančnej podpory EÚ?

Záver

Autorka habilitačnej práce vypracovala habilitačnú prácu, v ktorej podrobne analyzuje a hodnotí konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov na Slovensku v kontexte finančnej podpory EÚ a implikácií v podnikovom manažmente.

Ťažiskom práce je tretia kapitola, ktorá sa zaoberá samotným hodnotením finančnej podpory EÚ vo vzťahu ku konkurencieschopnosti podnikov na Slovensku a z pohľadu právnej formy a z pohľadu regionálneho členenia, pričom navrhuje riešenie jednotlivých výskumných problémov. Autorka habilitačnej práce splnila vytýčené ciele a pri riešení danej témy preukázala schopnosť pracovať s vedeckou odbornou literatúrou, preukázala prakticko – teoretické znalosti z oblasti konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov a finančnej podpory EÚ.

Konštatujem, že práca je jednoznačným prínosom pre vedecké skúmanie problematiky v oblasti konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov a finančnej podpory EÚ. Dosiahnuté výsledky riešenia prispievajú k rozšíreniu teoretických poznatkov, sú použiteľné pre rozvoj vedeckých poznatkov, pedagogického procesu a praxe.

Na základe posúdenia predloženej habilitačnej práce a predložených materiálov o pedagogickej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti Ing. Ivany Kravčákovej Vozárovej, PhD. konštatujem, že menovaná spĺňa všetky kritériá stanovené pre habilitačné konanie na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove.

Na základe uvedeného hodnotím habilitačnú prácu s názvom: „*Konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov na Slovensku v kontexte finančnej podpory EÚ a implikácií v podnikovom manažmente*“ kladne, **odporúčam** ju na obhajobu a po úspešnej obhajobe navrhujem Ing. Ivana Kravčákovú Vozárovú, PhD. v odbore HIK „Manažment“ priznať vedecko-pedagogický titul

- docent -

V Bratislave, 14. 02. 2024

prof.h.c. prof. Ing. Monika Hudáková, PhD. MBA
oponent